

DE CORRESPONDENTEN VAN DE STANDAARD
TWEDE AFLEVERING: HET PERFECTE KIND

OESTROGEEN-TESTOSTERON: 1-0

Meisjes vs. jongens: ze *mogen* verschillen

meisjes wegen gemiddeld

3,245 kg
bij de geboorte

166.807

meisjes geboren
tussen 2010 en 2014

daarvan hebben er

1.329
(0,80%) een
aangeboren afwijking

11%

van de meisjes
verlaat de schoolbanken
zonder diploma

10.027

meisjes volgden
buitengewoon
lager onderwijs

30%

van de meisjes
blijft één jaar zitten
tijdens schoolcarrière

Er ging een kleine schokgolf door Vlaanderen toen VTM deze week een tv-zender 'voor jongens' aankondigde. Tegen de tijdgeest in, want zelfs de laatste basisscholen die nog apart meisjes- en jongensonderwijs aanboden, kozen dit schooljaar voor een gemengde aanpak. Mag er nog verschil zijn?

VEERLE BEEL OVER HET VERSCHIL TUSSEN JONGENS
EN MEISJES EN HOE DAARMEE OM TE GAAN

jongens wegen gemiddeld
3.376 kg
bij de geboorte

175.914
jongens geboren
tussen 2010 en 2014

daarvan hebben er
2.062
(1,17%)
een aangeboren
afwijking

18%
van de jongens
verlaat de schoolbanken
zonder diploma

17.456
jongens volgden
buitengewoon
lager onderwijs

45%
van de jongens blijft
één jaar zitten
tijdens schoolcarrière

VAN ONZE CORRESPONDENT
HET PERFECTE KIND

VEERLE BEEL

FOTO SEBASTIAN STEVENIERS

Vrijdag 4 september: de eerste week van het nieuwe schooljaar zit er bijna op en de leerlingen in de vijfde klas van de Sint-Jozefschool op Hoevenzavel, een buitenwijk van Genk, zijn netjes verdeeld in twee groepen: links de jongens, rechts de meisjes. Vorig jaar gingen ze nog naar aparte scholen. Nu zitten ze in de laatste Vlaamse basisschool die gemengd is geworden. 'Maandag zijn de jongens en de meisjes nog spontaan apart gaan

zitten', zegt juf Carine. 'Gisteren hebben de meisjes me gevraagd om te veranderen. Ze vinden dat de jongenskant nogal druk is en denken dat het rustiger wordt als jongens naast meisjes gaan zitten, en omgekeerd.'

De meisjes vinden het ook wel fijn met de jongens erbij: 'De jongens doen ons lachen. Ze praten veel meer en maken grapjes.'

Even een stoute vraag in hun midden gooien: wie is het slimst? Hilariteit aan de meisjeskant: 'Wij! Wij!'

'Wij zitten natuurlijk meer op de Playstation', zegt Ali. 'De meisjes zijn *al-tijd* met hun vakken bezig.

Zelfs op de speelplaats. Wij voetballen liever.'

Anwar springt op van zijn stoel en zegt: 'De meisjes zitten altijd maar te babbelen, babbelen, babbelen.' Marie dient hem van antwoord: 'Dat komt omdat de jongens alle speelvelden innemen. Vorig jaar zaten wij, meisjes, op de andere speelplaats. Daar konden we netballen en dat was leuk. Jammer dat wij dat nu niet meer kunnen!' Tot vorig jaar waren de vroegere jongensschool en de vroegere meisjesschool op Hoevenzavel nog door een muur van elkaar gescheiden. Terwijl alle andere scholen in Vlaanderen al een eeu-

wigheid gemengd zijn, begint Sint-Jozef er nu pas mee. 'Dit is een tamelijk conservatieve regio', zegt directeur Raf Claes. 'Zeker de helft van de leerlingen is van moslimorigine. Ooit moet een imam in Genk het advies hebben gegeven om de kinderen hierheen te sturen, precies omdat deze scholen nog niet gemengd waren. Maar vandaag zijn ook die ouders vragende partij voor verandering.'

Strenger

Samenwerking tussen beide scholen was er wel al, zegt Claes. 'Een paar jaar geleden werd een door-gang gecreëerd tussen beide

speelplaatsen, en onze zorgjuf werkte ook al in de jongensschool. Jongens kwamen al naar onze zorgklas en naar ons kangoeroe-klasje voor hoogbegaafde leerlingen.' En vorig jaar hadden ook al enkele jongens de stap naar de meisjesschool gezet. 'Omdat de meisjesschool de naam had rustiger te zijn', zegt Claes. 'Er werd hier ook minder gestraft.' 'De jongensschool was strenger', geeft meester Geert toe, die nu voor het eerst in jaren ook meisjes in de klas heeft. 'Als ik mijn stem verhef, schrikken die meisjes al op. Jongens zijn wat kordater, die kunnen daartegen. Groepswork doen ze niet zo graag: jongens willen dat snel afwerken, zodat ze er vanaf zijn. Meisjes willen dat goed doen.'

Zorgleerkracht Anita kan bevestigen dat er onder de jongens meer leerlingen zijn met leer- of gedragsproblemen. 'Dat is wetenschappelijk bewezen en ik stel het ook vast in de praktijk. Maar het is voor alle leerlingen belangrijk dat ze structuur aangeboden krijgen. Welk etiket ze hebben, is voor mij niet belangrijk. De kinderen krijgen de hulp die ze nodig hebben.'

Vervelend

Wat de leerkrachten van Sint-Jozef nu ervaren, zal voor veel opvoeders en ouders herkenbaar zijn. Maar het blijft een netelige vraag. Hoe verschillend zijn jongens en meisjes? En hoe verschillend moet je ze daarom opvoeden? Meisjes als groep zijn in elk geval niet slimmer dan jongens, weet de psychiater Dirk De Wachter (KU Leuven). 'Maar ze zijn wel een beetje vóór op jongens. Tot een jaar of 22 is er een meetbaar verschil in de hersenontwikkeling. Voor beide geslachten is dat vervelend. Sommige meisjes gaan onderpresteren om niet op te vallen. Sommige jongens gaan stoer doen

en vallen uit. Is het dan toch niet beter om ze naar aparte scholen te laten gaan? Een rare vraag is dat natuurlijk, want we organiseren nu inclusief onderwijs om kinderen net in al hun verscheidenheid in dezelfde klas te brengen. Dat moeten we zo houden.'

Toch blijft het goed om de verschillen wel degelijk onder ogen te zien, meent De Wachter. 'Jongens hebben meer beweging nodig en moeten zich lichamelijk meer kunnen uitleven. Daar is iedereen in het onderwijs het intussen wel over eens. Maar de omgang met jongens en meisjes mag verschillend zijn, ook in een gezin. Ik vind dat we soms te ver doorschieten in de andere richting: ouders die hun zoon per se met poppen willen laten spelen, of omgekeerd. We neigen te lijden aan wat ik *diferenzofobie* zou noemen. Misschien niet in de hele samenleving, maar toch in "ons milieu": dat van de kritische burger, en van uw lezers. Vader mag best wel met de zonen naar het voetbal, en moeder mag met haar dochter gaan shoppen.'

'Je moet meisjes en jongens niet in een vakje stoppen, maar inspelen op wat gebeurt. Met een meisje is dat soms anders dan met een jongen. Soms ook niet, want onze identiteit wordt natuurlijk niet alleen door ons geslacht gevormd.'

Feministen tegen

Het geslacht bepaalt toch veel meer dan velen vandaag willen of durven aannemen, zegt de Nederlandse biopsychologe Martine Delfos. Goed tien jaar geleden schreef ze een wetenschappelijk onderbouwd boek over de verschillen - én de gelijkenissen - tussen mannen en vrouwen: *De schoonheid van het verschil*. Er is al een vijfde druk van verschenen. Ze noemt het haar 'bijdrage tot een beter begrip tussen de geslachten'. Sommigen noemen het

vandaag nog controversieel. 'In feministische kringen wordt het verguisd', zegt Delfos.

'Blijkbaar vreest men daar dat het verschil denken de emancipatie in de weg staat. Wanneer hebben we dat bedacht, dat we gelijk moeten zijn om gelijk behandeld te worden en dezelfde dingen te mogen doen? Wat is er onsympathiek aan de boodschap dat wij verschillen?' Het gaat niet om een verschil in *kunnen*, beklemtoont Delfos. Een voorbeeld: 'Jaren geleden werd er in Nederland campagne gevoerd om meisjes te verleiden tot exacte wetenschap: "Ik ben een meisje met een wiskundeknobbel." Enorm veel meisjes gingen daarop in en ze behaalden hun diploma sneller dan de jongens. Maar toen hield het op. Velen onder hen bleken niet geïnteresseerd om er een beroepsloopbaan mee uit te bouwen. Ze bedachten dat ze toch liever iets anders deden in het leven. Nogmaals, geen kwestie van niet kunnen. Wel van voorkeurgedrag. Meisjes steken van jongsaf meer tijd in andere dingen dan jongens. Beide geslachten ontwikkelen als het ware een specialisatie, als een bal die aan het rollen gaat.'

'Bron van dat verschil in voorkeurgedrag is terug te voeren op de organisatie van de hersenen, die vanaf het prilste begin anders verloopt', zegt Delfos. 'In beginsel is elk embryo een meisje. Op een gegeven moment, al vroeg in de zwangerschap, geeft het Y-chromosoom het signaal dat er een jongetje moet worden gemaakt. Er wordt van de oorspronkelijke lijn afgeweken en daarbij kan altijd iets misgaan: ziedaar een verklaring voor het feit dat jongens vaker een aangeboren afwijking hebben.'

'Jongensbaby's komen ook minder uitgerijpt ter wereld. Dat mag je letterlijk nemen: als je een meisjesbaby aait, is die daar blij mee.

Een jongetje dat huult, moet je stevig vastpakken om het te kunnen troosten. Dat komt doordat hun oppervlaktesensoren nog niet goed ontwikkeld zijn. Het is altijd een kwestie van individuele aanleg, omgeving én rijping van het centrale zenuwstelsel. En er is verschrikkelijk veel niet rijp als een kind geboren wordt. Zo slapen baby's nog niet onmiddellijk door 's nachts, maar bij jongensbaby's duurt het gemiddeld langer voor ze dat doen.'

'Let wel, het is géén defect van jongens. Daarom ben ik bijvoorbeeld geen voorstander van het inbakken van baby's. Vooral jongensbaby's worden er rustiger van, omdat je op die manier druk uitoefent en hun dieptesensoren bereikt. Dat lost het probleem van de ouder op, maar niet van het kind. Je moet ook jongensbaby's de kans geven om verder te rijpen. Dus wiegen maar...'

Spelen met klei

Toch zijn er ook fundamentele verschillen die blijvend zijn, onder invloed van het grote verschil in testosteron. Jongens hebben er negen tot twintig maal meer van in hun lijf en dat stuurt hun hersenorganisatie van jongsaf in een andere richting, zegt Delfos. 'Jongens zijn doorgaans meer geïnteresseerd in voorwerpen en in hoe dingen werken. Meisjesbaby's kijken van jongsaf meer naar gezichten.'

Ze haalt een voorbeeld aan dat ze ooit in een Vlaams tv-programma zag. In een kleuterklas kregen kinderen klei om mee te spelen. Delfos: 'De meisjes maakten figuurtjes van klei. De jongens sloegen de klei plat, smeerden ze uit over de tafel, plakten ze in een lepel en stelden vast dat de materie er niet uitviel als ze de lepel omdraaiden. De commentaarstem sloeg de bal helemaal mis. Er werd gezegd dat de jongens "er niets van bakten".

'Meisjes zijn gericht op het aangaan van allianties en vriendschappen, jongens zijn meer gericht op actie en op competitie. Hij denkt: kan ik jou aan? Zij denkt: heb je mij graag?'

MARTINE DELFOS,
biopsychologe

Maar die jongens onderzochten het materiaal. Als er later in huis iets stuk gaat, denkt zo'n man: aha, als ik de klei van de kleine daar nu eens voor gebruik! Zij kan met die klei alleen popjes maken.' Het spreekwoordelijke verschil in ruimtelijk inzicht en gevoel voor oriëntatie heeft volgens de Nederlandse eenzelfde oorsprong: 'Het geslacht dat kinderen op de wereld zet, moet vlot van perspectief kunnen wisselen. Wat rechts is voor mij is dat niet voor die ander. Als ik aan vrouwen vertel dat twee mensen die elkaar aankijken, meestal in het rechteroog kijken, volgt stevast de vraag: in uw rechteroog, of in het mijne? Hun neiging tot perspectiefwisseling hoort bij de mogelijkheid een kind te baren. Daardoor houden ze links en

rechts niet altijd goed uit elkaar.' Zo kan de biopsychologe nog wel even doorgaan. Meisjes zijn gericht op het aangaan van allianties en vriendschappen, jongens zijn meer gericht op actie en op competitie. Hij denkt: kan ik jou aan? Zij denkt: heb je mij graag? Meisjes zijn taliger en kunnen hun emoties beter benoemen. Kleine jongens weten vaak niet eens wát ze voelen, zegt Delfos. 'Zij hebben hun moeder nodig om hun gevoelens te benoemen. Zoals meisjes hun vader nodig hebben om assertiever te worden en de wereld aan te durven. Jongens kunnen gevaar beter inschatten en zijn dus ook geneigd meer risico's te nemen. Testosteron geeft daadkracht. Als je ziet wat ze allemaal ondernemen, is het nog verwonderlijk dat jongens maar zo weinig ongevallen hebben.'

Het is niet moeilijk om mensen te vinden die een uitzondering vormen op elk van die vaststellingen. Delfos geeft dat toe: 'Jongens kunnen best erg talig zijn. Meisjes kunnen heel erg gericht zijn op actie. Volwassenen moeten jongens en meisjes niet tot de traditionele kenmerken willen beperken. Vanzelfsprekend zijn er grote individuele verschillen. Maar het gaat mij om het geheel. Zelfs de mannelijkste vrouw is nog altijd meer vrouw dan de meest vrouwelijke man.'

Wie wint?

Wie van beide is dan vandaag het sterke geslacht? Vroeger waren het de jongens. Letterlijk: ze hebben meer spierkracht. Nu jongens op zoveel parameters slechter scoren in het onderwijs, kun je je afvragen of de balans niet is omgeslagen.

Psychiater Dirk De Wachter ziet het ook: 'Jongens zijn niet veranderd, maar de context wel. Communicatie en groepswork zijn veel belangrijker geworden en meisjes

'Communicatie en groepswork zijn nu veel belangrijker dan vroeger en meisjes zijn daar beter in. Daardoor stijgen autisme-spectrumdiagnoses bij jongens. Autisme neemt niet toe, het is de diagnostiek die stijgt'

DIRK DE WACHTER,
psychiater KU Leuven

zijn daar beter in. Daardoor stijgen autismespectrumdiagnoses bij jongens. Autisme neemt niet toe, het is de diagnostiek die stijgt. Ook op andere vlakken. Jongens zijn dynamischer, vlugger afgeleid, kunnen niet zo goed stilzitten. Vroeger werden ze door mannelijke leerkrachten kort gehouden. Als het goed was, hadden ze aan die leraar ook een rolmodel. Nu er vooral vrouwen voor de klas staan, krijgen "lastige" jongens sneller het label ADHD opgeplakt. Tijdens hun puberteit krijgen ze een tweede hormonale boost en schiet hun testosteron weer de hoogte in. Daar worden jongens soms heel onrustig van, wat tot meer middelengebruik en ander risicovol gedrag kan leiden.' 'Meisjes lijken veel braver en zogezegd makkelijker om op te voeden,

maar vergis u niet. Soms willen ze het zo goed doen dat ze doorschieten in hun hang naar perfectionisme, met alle psychologische gevolgen van dien.'

'Meisjes willen dat hun ouders of hun leerkrachten hen leuk vinden', zegt ook Martine Delfos. 'Dus doen ze wat hen gevraagd wordt. Ze voelen zich veiliger als ze doen wat de ander wil. De keerzijde daarvan is dat ze zelf niet goed uit de verf komen en zichzelf niet graag op de voorgrond plaatsen. Dat is wat ze, in gemengde scholen, van jongens kunnen opsteken: hoe dat wel te doen.'

'Jongens kan het dan weer niet schelen of ze een 5,5 of een 6 halen. Cijfers zijn voor veel jongens buitengewoon saai. Waarom je inspannen als het zo ook kan? Er zijn daarbuiten zoveel boeiender dingen om te doen, toch? Ik vind die ingesteldheid zelfs niet eens slecht. We kijken veel te cognitief naar kinderen. Terwijl jongens meer kiezen voor wat ze leuk vinden, en dus niet voor de best mogelijke academische prestatie. Maar ondertussen hebben ze veel andere ervaringen opgedaan, die hen later ook goed van pas komen.' En dat ze daarmee niet altijd aan onze verwachtingen voldoen, tot daar aan toe, zegt Delfos. 'Kinderen en jongeren moeten kunnen exploreren en op hun gezicht gaan. Wie alleen maar gewenst gedrag wil vertonen, kan zichzelf niet ontwikkelen. Wat een perfect kind is voor de ouders, is dus bepaald schadelijk voor het kind zelf'

Zeven journalisten onderzoeken zes maanden lang zes thema's die onze wereld overhoop halen. Dat zijn de correspondenten van De Standaard.

Deel uw kennis en ervaringen over opvoeding tot het perfecte kind: veerle.beel@standaard.be

**VOLG LIVE HET
OPENINGSCOLLEGE
AAN DE UGENT**

Dinsdag 22 september – vanaf 10.45 u.
op De Standaard Online

Op dinsdag 22 september is N-VA-voorzitter **Bart De Wever** te gast bij professor Carl Devos aan de **UGent**. Hij geeft er het eerste college Politicologie van het nieuwe academiejaar. Nadien krijgen de studenten de kans om **vragen** te stellen en te polsen naar zijn politieke plannen. Tweet alvast mee via #ugentdewever

De Standaard zendt het openingscollege live uit
op 22 september
op www.standaard.be/openingscollege

 UNIVERSITEIT
GENT

 dS De
Standaard
VERWACHT
HET ONVERWACHT

© Bart Dewaele